

J E L E N K Ö R.

49. szám.

Pest szerda junius 19dikén.

1833.

Foglalat: Magyarország (Pozsonyban junius 11—12 orsz. ülések. Nemesítés. Kamondy Lajos ur. Pozsonyi tűz. Párdorfi verseny. Száraz tavaszunk). Ausztria. Anglia (bank iránti kormány-javaslatok. Grey ministeriuma a' felsőházban minoritásban, az alsóban támogatva). Franciaország (köv. kam. ülések maj. 31ikétől jun. 31kaiig. Savary †. Orleans hg. Napoleon érezsobra. Berryi hgné). Németország (Badeni második kam. ülése. Münchener pol. újságban a' hambachi közelebbi véres ünnep).

M A G Y Á R O R S Z Á G.

Pozsony: Mélt. Somsich Pongrácz urnak mint ujon kinevezett personalisnak, e tisztébe iktatása f. h. 11kén mentvégebe a' kir. Táblának az ugy nevezett tanács-házban tartott ülésében. Felolvastatván t. i. a' legfelsőbb kinevezési határozat, ő méltósága az egybeült tek. Táblát velős diák beszéddel köszöntve előlülői székét, Német György kir. táblai praelatus ur esinos magyarságu válasz-üdvözlése 's a' jelen lévők örömszaja közben, elfoglalta. Ezután még egyéb, kir. Táblát illető fensőbb rendeletek, 's egy criminalis pör adatván elő, kezdődött az országos ülés, mellyben az imént tisztelt personalis ur illető előlülőségét derék magyar beszéddel kezdvén meg, a' tek. RReknek iránta nyilvánított eddigi szives bizodalomát 's a' kedves Haza ügyében munkás tanácskozásik sulyainak, valamint eddig ugy ezutánra is együttes törekvésü lélekkel vitelét, ismételve ki kérte; mire a' RR. részéről az előbb érintett kir. táblai praelatus és káptalani képviselő Németh György ur ékes beszéde, 's az egész egyetem hosszas „éljen“ e 's közös örömtapsa válaszolt. Benyujtá ezután az ekkori ker. előlülő a' vallás tárgyában kerületileg készült 5ik üzenet-javaslatot, előbb egészen, majd utóbb hosszas vitatások után szakaszonként is felolvastatott 's jóváhagyva egy küldöttség által a' fő Táblához délutáni 2 óra tajban átküldetett. Ez üzenetben a' RRek, — miután a' fő Tábla e' tárgyban legközelebb küldött 4ik válasz-üzenetében azon pontokat számlálta elő, mellyeket már elfogadott, — viszont azon pontokat számlálják elő, mellyeket még elnem fogadott, 's kéri a' fő Táblát hogy vagy egyezzen, vagy adja okát vonakodásának. A' fő RR. az üzenetet felolvastaták 's leírásra bocsátván, mind az ő, mind a' RR. táblája az

napra eloszlott. 12kén másnap egyedül a' fő RR gyűlvén ülésre össze, felvevék az imént említett 's már leirt üzenetet, 's hosszas hányogtatás után, a' többes vélemény végre is oda ment ki: hogy előbbi határozatukhoz hivek maradnak; 's e' mellett fejeztetnék ki a' válasz-üzenetben: hogy noha ők illőbbnek látták volna, ha a' tek. KK. és RR. nem azon czikkelyeket hordták vala fel, mellyeket a' fő RR. elnem fogadhattak, hanem azokat inkább, mellyekben a' fő RR. véleményihez állanak; mindazáltal mivel ez sehol sem történt, ők (a' fő RR.) hogy megmutassák milly őszintén törekednek egyesülni, mint kívánják a' czélt ohajtott végéhez közelítve látni, 's hogy véd okaik elhalgatásiról ne vádoltathassanak: felhordják okaikat 's megnem czáfolt támaszaikat minden szakaszra, mellyhöz vagy épen nem vagy részben nem állhattak; felvilágosítják a' dolog állását, hogy mindazok, mellyeket a' tek. RR. más értelemben vesznek, mind pedig ollyasok, mellyekben egyedül alakra nem pedig a' dolog velejére különködnek, (például a' temetők felett) tisztába hozassanak, így a' RR. egyezését egész bizodalommal reménylvén; azonban ha így sem akarnák barátságos kezeiket nyujtani, mutassanak módot, sükerest 's a' dolog kényes fekvéséhez képest alkalmast, melly által a' tárgy feletti tanácskozások mi hamarébb berekesztetvén a' felírás ő Felségéhez felküldethessék. — Az ezen napi ker. ülésben az urbariamir 7dik cz. 8dik §sza tárgyában határoztatott.

Felséges Királyunk maj. 31ikéről költ 's Reviczky Ádám gróf m. kir. udv. főkan-czellárhoz intézett legkegyesb kézírata szerint Parcer János m. k. udv. kamarai tanácsnokot díj fizetés nélkül magyar nemes-séggel méltóztatott felruházni.

Ő csász. kir. Felsége Verwega Jakob Bukkarani só- 's 30adi perceptort 40 évnél

hosszabb hiv. szolgálatja tekintetéből, eddigi egész fizetése meghagyásával nyugalmazni méltóztatott. A' nagymélt. m. kir. udv. Kamara pedig a' keblebeli levéltári tisztségben megürülve volt két lajstromzói hivatalra Roszinszky Ferencz és Jabloniczky Aloiz urakat nevezte ki. (Kir. kam. tud.).

Vönöczk (Vas várm.) jun. 12. A' Kemenes-allai á. v. tartó evangelika gyülekezetek (tiz öszvesen) tegnap kebelünkben tartván esperesi gyűlésöket: ezen alkalommal a' minap megürült esperesi inspectorságra (világi felügyelőségre), szavazási többséggel, tek. Kamondy Lajos ur, fő tiszti ügyvéd, és táblabíró választatott.

Az 1809iki ostrom óta nem szenvedtek Pozsony városa lakosi hasonlóságot és rettegést, mint f. h. 12 's 13ika közti éjelen; szerencsére még is nagyobb veszélytől mentek maradtak. A' 12ikén egész nap uralkodott szertelen hőség nem kis fergeteget váratott ugyan, de miután estveli szürkülettel a' levegő jóval meghűlt, azt hitte mindenki, hogy a' fenyegető elemek valahol a' távolban tölték boszujukat, midőn egyszerre villámlani kezd, esik, kemény szél kerekedik, majd (10 órakor) egy rettenetes villám ezikázza a' holló fekete éjt a' város felett keresztül 's iszonyu dördülettel a' sz. Márton főtemplomatornyába sujt. Sietett minden lakos a' közös tűz-kiáltásra oltani a' gyuladást, hasztalan, a' torony magasabb volt, mint mennyire fecskendők vizet lövelhete; legalább tehát a' tűz tovább terjedése gátlásán törekedtek. Szörnyű volt látni, mint lángol a' torony belől 's mint tüzesedik réz fedele izzóvá, minden óvhatás nélkül; de még szörnyűbb elgondolni azon veszélyt, melly a' toronytető kerülhetlen lezuhanásával az egész várost lángba való borítható. A' tető éjféltáni egy órakor csakugyan le is zuhant, beszakasztotta a' templom fedél egyik oldalát, de szerencsére egészen le a' földre 's szabad tere esett, hol lángoló gerendáit 's izzó réz tábláit csak hamar elolták, a' gyulni kezdő templom fedelét pedig az eső, 's néhány nemes elszánt-sággal neki ment emberek. Így, az egész várost fenyegető vész egyedül a' toronytetőt emészté meg, többi javai 's drágaságai

a' templomnak sőt a' harangok 's toronybéli óra is menten maradtak. De a' kár így is igen tetemes, a' toronykup melly jó emlékü Maria Theresia királynénk idejében épült, mint remek munka egyik fő disze volt Pozsonynak, most már pedig a' kormos torony egyik fő romja. Nem emlékezhetni hála nélkül fens. Nádorunkra, ki egész éjen talpon 's a' tűz mellett volt, igazgatva a' munkás oltókat; nem a' többi nemes lelkű fáradozók közt különösen Scherz Károly succentor ura, ki a' gyuladni kezdő templom fedél oltására személyesen vezérle valami 25 embert, 's munkájokat kívánt siker tetézte.

Párndorfi lóverseny septemb. 1833.

I. Próbaverseny 2 és 3 esztendő s bel-földi lovakra; $\frac{1}{2}$ ang. mérföld; 20 arany fele bánat; a' lovas született magyar legyen.

Eddig aláírtak: Harrach, Nádasdy Tamás, Hunyady József, Festetics Miklós, Széchenyi István és Károlyi György grófok.

II. Sneepestakes. Futhat minden ló $1\frac{1}{2}$ ang. mérföld; 30 arany, fele bánat; teher mint a' bécsi billikomnál, külföldi lovakra 11 $\frac{1}{2}$ fonttal több.

Aláírtak: Nádasdy Tamás gróf, és Liechtenstein Venczel hg.

III. Vadász lóverseny (hunterstakes) minden lóra, mellyek a' párndorfi kutyákkal kétszer rendesen vadásztak; 2 ang. mérföld; bel-földi félvér 125 font, bel-földi telivér 's külföldi félvér 135 font, 25 arany, fele bánat; ur lovakok.

Aláírtak: Harrach és Nádasdy Tamás grófok.

IV. Handicap. 2 ang. mf. minden lóra; 10 arany, fele bánat.

Aláírtak: Harrach gróf, Nádasdy Tamás gróf és Liechtenstein Aloiz hg.

V. Sneepestakes. Futhat minden ló; egyenes pálya, 30 arany, fele bánat; teher mint a' bécsi billikomnál, külföldi lovakra 11 fonttal több.

Aláírtak: Liechtenstein Venczel hg., és Nádasdy Tamás gróf.

VI. Paraszt díjak, aláírás útján. Futhat minden ló, melly adózónak tulajdona; lovakok a' tulajdonos, vagy fia, vagy szolgálója, vagy azon helység lakosa; 2 ang. mf.

Eddig aláírtak: Harrach gr. 10 arany, Hunyady József gr. 2 ar., Nádasdy Tamás gr. 2 ar., Eszterházy Mihály gr. 2 ar., Löwenberg báró 2 ar., Liechtenstein Aloiz hg. 3 ar., Andrássy gr. 2 ar., Festetics gr. 2 ar., Károlyi Lajos gr. 2 ar., Széchenyi István gr. 2 ar.

Minden kérdés, aláírás, bejelentés 's a' t. „Harrach Ferencz grófnak“ kivülírással 's e' jegyzékkel „Párndorfi“

dorfi versenyt illető Párndorfra vagy Bécsbe a grófi kapushoz a' Freimungon utasították.

Ujabb aláírások ugyan a' párndorfi futtatásokra 1834től kezdve:

1). Ausztriai birodalomban csikózott minden mén és kanczára, 10 egymásutáni esztendőben; 20 arany; kezdődik 1834ben Párndorfon Harrach gróf jószágán mindég ősszel, egy később erre megállapítandó napon. Pályára lépésül, aláíró minden loért fizet 2 aranyat, nem aláíró 50 aranyat, a' lovakat 6 héttel előbb meg kell nevezni; pályatér 1 $\frac{1}{4}$ ang. mf.; teher idomzatos.

Eddig aláírtak: Széchenyi István, Hunyady József, Festetics Miklós, és Nádasdy Tamás grófok.

2). Minden mén és kanczára 10 egymást követő esztendőre; 20 arany; kezdete 1834ben Párndorfon Harrach gróf birtokán, ősszel, egy később meghatározandó napon. Pályára lépésül, aláíró fizet minden loért 2 aranyat, nem aláíró 50 aranyat; visszahuzott loért 5 arany bánt; a' lovakat 6 héttel előbb meg kell nevezni. 2 ang. mérföld, teher szabályos idomzatu.

Aláírtak: Széchenyi István, Hunyady és Festetics Miklós grófok.

Jelen tavaszunk szárazsága mindenütt, még legtermékenyebb vidékein is Hazánkunknak érezhető nyomdokait hagyta. Szabolcsban a' gabonának rendes ára 4 vtó strul egyszerűre 7re, a' búzáé 8ról 11re hágott. Hegyalján a' tavalyi közönséges bor ára viszont szüntelen lejjebb száll, 10—12 frton kész pénzért akarmennyit vehetni, 's még is a' kapások napszáma 40 krtól 1 frig megy vtóban. Tehát szüretre még is jó kinézés mutatkozik, de aratunk e' valljon, kaszálunk é mindenütt? e' szomorú kétség. Marháink általában betegeskedők, sikságon úgy mint hegyes vidékeken.

AUSZTRIA.

Katonai tiszt-elöléptetések: Ezredességből general-örnagyká lettek: Jaentschke Ferencz, és Khevenhüller-Metsch Ferencz gróf; alezredességből ezredessé: Medin Lukács, D'Auteuil Hercules gróf, Krzaupal Antal, Scharffenstein-Pfeil Károly báró, Spannoghe Fridrik, Szerelem Ferencz, Conta Adalbert, Madlener Henrik, Mende János, Jetzer Ágoston báró (főkormányzati segéd Magyarországbán), és Wachenheim Ferencz báró; örnagyaságból alezredessé:

Csorich Antal, Paumgarten Ferencz báró, Schiwitz János, Paccassy János báró, Closius Fridrik, Langenau Eduard György Vilmos (követségi titoknok a' dán udvarnál), Schwarzenberg Károly hg, Kopfinger Ferencz, Becker József, Wallmoden-Gimborn Károly gróf, Pfeiffer Károly, Dumont Péter, Stecowich Simon, Luxetich Rudolf, Pengler Károly báró, Legedics Ignác, Haller Ferencz gróf, Lenkey Antal, és Dopsa Mihály; kapitányságból örnagygyá: Deuschinger Mihály, Mitis József, Dallwitz Günther báró, Giraldi Gvidó, Legisfeld Károly báró, Vollmar Ferencz, Hermesz Joakim, Brustmann Károly, Szentpály István, Antunovics Sándor, Ranzavlievich Gergely, Eib Albert báró, Witzmann Ferencz, Godart Ágoston báró, Gilg Zsigmond, Ther Péter, Seiben György, Grundemann János báró, Simonich Mátyás, Colloredo-Mannsfeld Ferencz gróf, Tanárky Sándor, Strassoldo Gyula gróf, Schwarzburg-Rudostatti hg Adolf (számfeletti), Takács Gábor, Lobkowitz József hg, Vandenesse Henrik, és Herbert Leopold. Wenz Ferdinand báró alezredes parancsnoka lön a' Hessen hg. és rajnai gránátos osztálynak, Devary János örnagy Men-de gránátos osztálynak, Kurzrock Kelemen gróf Maszberg gránátos osztálynak, Goldbach Domokos alezredes pedig a' Csehország kerületi pattantyu-várórségnek, végre Vitaliani Bencze örnagy tengeri pattantyu-ság-igazgatónak neveztetett ki. Nyugal-masztattak: general-örnagy Camuzi Kázmér nyug- 's különös díjjal; ezredes Orlandini-Delbecuto Henrik gróf general-örnagyi cím-zet 's nyugpénzzel és Lowetto Péter; alez-redes Claus Miksa, Bechtoldt Fridrik báró ezredesi címzettel és Höffern Bertold; ör-nagy Miklóssy József alezredesi címzet 's nyugpénzzel, Utsch Ferencz különös díj-toldalékkal, Wöber Sándor és Mac Neven O'Kelly báró; kapitány Mack Móricz báró örnagy címzet 's különös díjtoldalékkal, Frankenbusch Keresztyén báró, Hellin Károly, Schnehen Erneszt báró és Torrelli Thaddé, mindnyájan örnagy címzettel. Kül-rendeket 's azok viselhetésire legfensőbb en-gedelmet kaptak: Clam-Martinitz Károly gr.

*

general-örnagy a' porosz veres sas rend másod osztályát csillaggal, továbbá Lebzeltert József és Franco Konrád ezredesek a' parma hgségi Konstantin sz. György rend közép keresztjét.

A N G L I A.

Következők az angol bank iránti kormányjavaslatok, mellyeket lord Althorp a' nevezett bank igazgatóival már előbb level által közlött 's a' parlament majus 31iki — multkor említett — ülésében kifejtett: 1. A' bank patense v. privilegiuma 21 évre (1837től kezdve, mint midőn a' mostani patens ideje kitelik) megújittatik, de úgy, hogy ha a' jelen kormány jónak találja, a' 10ik év töltén 12 hónapi felmondással tudtára adhassa a' banknak hogy privilegiuma a' 11ik év végével megszűnik. — 2. Semmi banknak, melly Londonban vagy 65 (angol) mérföldnyire annak kerületében székez 's hat részvényesnél többől áll, sem szabad, látomásra (auf Sicht) fizetendő banknotákat kiadni. Ellenben a' távolabb eső bankok korlátozatlanok a' részvényesek számában 's Londonra akár mily nagy summájú váltókat, vagy ott (Londonban) fizetendő banknotákat is intézhetnek. 3. Az angol bank notáival akárki 's akárhol is fizethet, kivevén a' bankot magát, melly, ha kívántatik, kész pénzzel azaz arannyal köteles fizetni. — 4. Három hónapnál rövidebb értékidejű váltók az usoratórvények alól menttek. 5. A' bank minden hét végével köteles a' kincstár cancellariusának (angol finantzministernek) meghitt tudósítást vagy kimutatást adni a' bank birtokában levő vert vagy veretlen pénz, más jószág, úgy a' forgásban lévő banknoták 's a' nála letett pénzek mennyiségéről; e' tudósítások aztán évnegyedenként egybevettvén, a' közép bankvagyonállapot minden évnegyed végével a' londoni udvari ujságban köz hirré fog tétetni. — 6. Egy külön bill fog a' parlamentnek elejébe terjesztetni a' vidéki bankok legczélirányosb szerkeztetésök iránt, mi úttal különösen arra lesz ügyelet, hogy olly vidéki, részvényesekből álló bankok felállittatása, mellyek saját banknotákat nem adnak ki, előmozdittassék. — 7. A' kormány azon 14,500,000 font sterlingből, mellyel a' banknak adása,

25 pcentet lefizet; ellenben a' bank azon jutalomból, mellyet eddig a' statuspénzeknek administratiojáért kapott, évenként 120 ezer font sterlinget elenged. — Végre 8. E' végzetek egyedül Angliát és Walest (Irlandot és Scotiát nem) illetik. Maga a' bank igazgatósága e' pontokat teljes megelégedéssel fogadta el 's így megállapittatásokhoz csak a' parlament szava kívántatik. A' nevezett napon (maj. 31ikén) többen szólának a' tervnek mellette és ellene, de időt akarván a' megfontolásnak engedni, a' további vitatás junius 10dikére halasztatott el. Ugyanazon ülés végén a' gyarmati rabszolgaság ügye is ismét fölvetetett, de határozat ekkor sem történt, hanem a' vitatás ujjolag a' legközelebb u. m. junius 3ikai ülésre halasztatott.

A' felsőház jun. 3iki ülésében megtevé hg Wellington abeli jelentett indítványát, kéretnek egy alázatos felírásban Ő Felsége, hogy a' portugáli testvérvitában Ő Felsége 's kormánya által zsinórmértékül vett 's nyilatkoztatott neutralitas az angol alattvalók részéről ezentul szorosabban tartassék meg mint eddig. — Hg Wellington úgy vélekedik, hogy azon nagy készületek, mellyek don Pedro részére Angliában a' törvény világos értelme ellen tettek, utóbb sem huzandanak magok után más következt, mint folyvást tartandó polgárháborut Portugáliában, melly innen kétségen tul Spanyolországba is áltmenend 's így a' francia befolyást e' két országban csak tetemesbitendi. Ha a' kormány igazán meg akarja a' neutralitást tartani, mellyet olly fennyen hirdet, hivassa vissza mind azon angol katonát, ki most akár dom Miguelnek akár dom Pedronak szolgál. Akkor helyre áll majd a' jó egyetértés 's kölcsönös közösülés Anglia 's Portugália közt, melly közösüléstől Angliának annyi érdeke függ 's mellyet még is a' ministerek, itt mint Hollandiában is, egy fonák politikának feláldoztak. — Gróf Grey miután megmutatta, hogy Angliát semmi szerződés sem kötelezi dom Miguel védelmére, kit usurpatornak egész Európa megismert, — annak megmutatására ment által, hogy a' neutralitas elvével épen nem ellenkezik, ha a' neutralis sta-

tus megengedi kereskedőinek, hogy ezek valamely külföldi háboru elősegítésére hadszereket szállítsanak, szabadon hagyván nekik, mellyik háborus fél vagy párt javára akarják szállitmányaikat tenni. Sőt Puffendorf és Vatel híres jogtudósok után azt sem véli a' nemzetek jusával ellenkezőnek, ha valamely neutralis földön a' külföldi háborus felek akármellyike számára katonaszegődttetések történnek. Ezt mutatja az európai állandó szokás is. A' franczia hadban sok Helveták szolgáltak a' legujabb időkben is, 's a' délamerikai statusok és az új Görögország szabadság-harcziban nem egy angol vitéz vett tetemes és dicsőséges részt. Hogy pedig ezen esetben a' kormány egészen részrehajlatlan volt, eléggé mutatja az, hogy don Miguel táborában nincs egy puská, melly nem Angliából vitetett volna ki, 's azon nagy bombamozsár is, melly legközelebb olly nagy kárt tett Oporto épületeiben, don Miguel agensei által itt Londonban vásároltatott. Különben is ennek, t. i. don Miguelnek szolgálatjában is van egy jeles angol hadi tiszt, Campbell ezredes, ki őt nem csak karddal hanem tollal és szájjal, néha a' mértéken is túl, gyámolítja. A' mi Napier kapitány legujabb expeditioját illeti, ő (Grey) örömet azt vallja, hogy arról nem tud többet, mint hogy a' kapitány maj. 19ikén nála volt 's azt kérdé, vajjon el fogná e ő (Napier) sebhelyeiért járó nyugpénzét veszteni ha egy ideig külső szolgálatba lép; mire lord Grey azt felelte, hogy a' nyugpénzre számot tarthat valaki, habár a' hadsereg névsorából ki van istörölve. Végre Spanyolországra nézve, jobb lett volna, ha a' herczeg jobban meggondolá a' dolgot, mielőtt ezt szóba hozá. Ő (Grey) egyenesen kimondhatja, hogy Anglia ezen ország ellen, mellyről ő most bővebben szólni nem akar, legkevesebbet sem vétett. Ezek, úgy véli, ki fogják a' házat elégíteni 's ő kéri, hogy az az indítványt mellőzze el. Lord Grey után Aberdeen szólott hg Wellington értelmében 's annak alacsonyan hízelve; ez után lord Brougham szólamlott meg 's jogtudományosan mutatá meg, hogy a' kormány a' vitás két fél gyámolittatását megengedvén

a' népjus és neutralitas józan korláti ellen nem vétett. Egyébiránt úgy mond, ez a' szokatlan szám, mellyben a' pairek megjelentek, oda mutat, hogy az ellenfelei (oppositio) a' jelen vitatás és leendő szavazat által ministerium-változást akar eszközölni, 's e' pillanatot épen alkalmasnak hitte egy olly kormányt megszüntetni, melly épen most annyi fontos és izgató kérdés eldöntetésében fáradozik. — Hg Wellington e' szándékot tagadta, de elég az, hogy szavazatra menvén a' dolog, a' herczeg javaslata 80 szóval 68 ellen elfogadtatott 's így lord Grey ministeriuma minoritasban maradt. — A' felírásnak a' királyhoz áttadása meghagyatott 's az ülés eloszlott. Az alsóház ugyan ez napi ülésében a' rabszolga emancipatioi javaslatnak első, következő resolucioja: „a' ház mint biztosság úgy vélekedik, hogy a' gyarmatbeli rabszolgaság eltöröltetésére közvetlen 's hathatós rendszabások hozassanak a' negerek állapotjának olly kitűzése mellett, melly az ő jóllétökkel 's a' tulajdonosok érdekeivel megfér“, a' ház tapsa között elfogadtatott, 's a' további tanakodás más napra halasztatott. Még e' tárgy felvétele előtt itt is szóba hozá Evans ur Portugália ügyét, azt kérdezvén, van e reménység, hogy az angol és a' Francziák királya dona Mariát de facto portugáli királynénak is meg fogják nem sokára ismerni? Lord Palmerston erre azt felelé, hogy jóllehet dona Maria az azori szigeteken 's Oportóban a' portugáli néptől királynénak el van ismerve, ez még nem elég arra, hogy őt de facto egész Portugalia királynéjának lehessen mondani; mihelyest azonban valamely történet ezt lehetővé teszi, nincs kétség, hogy azon hatalmak kik őt de jure királynénak már megismerék, tettelegi országlását is a z o n n a l meg fogják ismerni. — Nevezetes, hogy az ülés végén Davies ezredes e' tárgyat ismét szóba hozá, jelentvén, hogy ő a' jövő csötörtökön u. m. jun. 6ikán egy indítványt fog tenni, melly szerint a' ház kinyilatkoztassa, hogy a' ministeriumnak Portugalia iránt követett politikájában tökéletesen bizik. Ez az indítvány a' két ház vo-

tumát könnyen ellenkezésbe fogja egymással hozni; addig is mit fog a' ministerium csinálni? legközelebb meglátjuk.

FRANCZIAORSZÁG.

Majus 31ikén folytatá a' követkamara a' nyilvános munkák 's emlékek feletti törvényjavaslat vitatását. Az első, Páris emlékeit illető, cikkely elfogadtatott, kivéven az építvények közül a' Louvre és Tuileriák irántiakat. E' pont a' 2ik cikkelyhez vétetvén, itt újabb vitákra adott alkalmat, mellyeknek ezen ülésben még nem szakadt végök.

Jun. 1sőjén némelly kérelmek után a' kereskedésministeri budgetről olvastatott fel biztossági tudósítás, mire néhány helybeli érdekü törvényjavaslat terjesztetett elő. Ez után Thiers ur a' pairkamarától néhány módosítvánnyal által jött kezdő-oktatási törvényjavaslatot adá ismét elő, d'Argout ur pedig a' megyszerkezetit, mellyen a' pairkamara még több módosításokat tett mint az előbbenin. Mind ezek ma nem jöttek vitatás alá, 's az ülést Dupin urnak azon indítványa foglalá el, hogy a' kamara general Daumesnil özvegyének 6,000 francnyi év-pénzt v. pensiot szavazzon. Daumesnil tehetség és szorgalom által paraszt legény és közkatonából generalságig jutott, 's hazájához és nemzetéhez mindenkor hív, jeles, magas lelket mutató tettekkel diszlett katoná volt, egyik lábát ütközetben vesztette el 'stb. Már előbb general Delort tett illyes indítványt gen. Decaen özvegye iránt, de azt a' kamara nem fogadta el; most Dupin javaslata ellen a' centrum kelt ki 's hihetőleg azon való boszujában, hogy a' minap a' restauratiobeli püspöki székek ügyében leszavaztatott, noha Dupin és marsal Soult magasztaló ajánlatira semmit se tudott se akart felelni, annyira vitte a' dolgot, hogy a' rejtett szavazatok szedésekor (az egész javaslat felett) az, a' javaslat t. i., 137 szóval 107 ellen félre vettetett. E' szavazat a' kamarában 's azon kívül is nem kis megütközést okozott; a' National a' tisztelt general özvegyének számára még azon nap aláírást hirdetett, más nap pedig a' Nouvelliste 's utóbb a' Moniteur jelenté, hogy a' király, tekintetbe vevén azt, hogy

a' kamara jöllehet a' két izbeli indítványt törvényhozói tekintetekből elmeliőzendőknek itélé, még is mind a' két general emlékezete iránt részvételt 's sympathiát mutatott, mind Daumesnil mind Decaen özvegyének saját pénztárából 4,500 franc-ot parancsolt adatni. — A' National e' jelentésre az általa hirdetett aláírást előleg is vissza vette.

Jun. 3ikán a' Louvre és Tuileriák építési ügye került ismét elő. A' nyilvános építvány javaslatot vizsgáló biztosság t. i. azt hozá javaslatba, hogy a' mostani könyvtár-épület a' Richelieu-utczában rontassék le, mint különben is romladékony, 's a' nagy könyvtár azon közép folyosókba vagy épületekbe tétessék ált, mellyek által a' javaslat szerint a' Louvre és Tuileriák (királyi palota mind a' kettő) egybe fognának kapcsoltatni. Ezen közép épületek, 's a' könyvtár-átszállítás más mellékes költségekkel együtt 18 millióra voltak a' javaslatban téve. Thiers ur e' tervet erősen védelmezte, de már az említett, maj. 31ikei ülésben is több ellenkezőre talált. Az oppositio különösen törvénytelennek mondá e' költségajánlást, minthogy az építettés, mint királyi palotákön eső, a' civilliste igazgatósága által fogna történni 's így maga ez a' civilliste, noha nem egyenesen, szaporodást nyerne; de továbbá arról sincs az ország biztositva, hogy a' civilliste igazgatósága, ha már meg lesz is a' költség ajánlva, be fogja az építettést végeztetni, minthogy a' nevezett igazgatóság az udvari költségekről nem köteles számolni. — Thiers ur ezen ellenvetésre azt mondá, hogy a' törvényjavaslat szerint formasierinti alku vagy szerződés fog a' civilliste igazgatóságával köttetni, mellynél fogvást ez köteles legyen az építettést folytatni 's bevégeztetni még a' király halálának esetén is, minthogy itt nem a' király adósságiról, hanem egy olly köteleztetésről leend szó, mellyel a' civilliste az ország iránt tartozik, 's mellyet annak nevében vállalt fel. Eddig haladtak a' viták maj. 31ikén. A' mai (jun. 3ikai) ülésben Arago ur a' ministeri terv ellen felhozá, hogy a' mostani könyvtár épület még jó 's legalább is 30 esztendeig eltart. Baude ur

figyelmezteti a kamarát, hogy a javaslatnak egyik pontja szerint a könyvtár, mely most a nemzeté, a korona sajátja fogna lenni. Ezen ellenvetésre a biztosság és kamara egy mellékjavaslatot fogadnak el, mely szerint a könyvtár tovább is a status sajátja maradjon. Végre Jousselein azt teszi javaslatul, hogy ez az egész tárgy mellőztessék most el's a könyvtár iránt a kamara egy külön törvény által később végezzen. Az indítvány rejtett szavazatra bocsáttatik 's 162 szóval 150 ellen (12 a többség) a ministerium nem kevés boszujára elfogadtatik. Így tehát a nyilvános építményeket illető összes törvényjavaslatnak 2-6 cikkelyei elhárítatván, a 7dik cikkelyre, mely a megkezdett országos csatornák bevégeztetésükre 44 milliót kíván, megy által a kamara 's rövid vita után a költséget megadja.

A Deal mellett állott francia hajóhad-osztály, u. m. 4 fregát, 2 corvette 's 1 brigg jun. 1őjén onnan elindult 's Cherbourgba visszatért. — Orleans kir. herczeg jun. 1sőjén Calaisba, jun. 3ikán pedig Brüsselbe érkezett. — General Savary (duc de Rovigo) Algiernek volt katonai főparancsnoka jun. 2ikán Párisban meghalt. — Apponyi gr. és grófné öt hónapra haza, Magyarországba készültek, 's a Temps szerint jun. 3ikán fogtak elindulni. — Az erkölcsi 's politikai tudományok párisi academiája Comte urat választá állandó titoknokul.

Napoleon ércszobra junius 1sőjén délután a királyi műöntő-intézetben megöntetett. A kereskedésminister, 's Cavé ur, a szép művek academiái osztályának igazgatója, valának e' munkálaton jelen, mely tökéletesen jól sült el. Ki van adva a parancs a szükséges alkatnak (Gerüst) minél előbbi elkészíttetésére, hogy a szobor a Vendome-piaczi oszlopra azonnal fölállíttathassék.

A' bordeaux-i Indicateur szerint a berryi hgné vagy is inkább gróf Lucchesi-Palliné junius 1sőjén már el fogott utazni. Agathe corvette majus 27ikén már Blaye előtt állott 's 28ikán három asztalos legény küldetett a várba, a grófné bútorait berakni. A' Messenger annak jeléül, milly gyöngéden gondoskodik a kormány a grófné kényel-

meiről, felhossa azt, hogy az említett corvette kormányzóságának a grófné számára esupán nyalánkságokra (Confituren) 560 franc van kivetve.

NÉMETORSZÁG.

A' badeni második kam. maj. 29ki ülésében felolvassa Rotteck a Zeitgeist című politikai ujság szerkeztetőjének abeli kérelmét, hogy neki a vitások közölhetése végett a kamarában hely engedtessek. Knapp ohajtja, hogy minden ujságírónak engedtessek a kamarában hely, még a' Mannheimer Zeitungénak is, hogy annál hivebben jegyeztessék föl minden revolutionalis nyilatkozás, mely e' kamarában tétetni fog. A' kérelem minden ellenmondás nélkül megadatik. Továbbá Rotteck indítványul teszi, hogy azon summa, mely a' kövöldijának 4 pforintra (napjában) alászállíttatása által megkiméltetik, az országgyűlési irományoknak olcsóbban leendő árultatásokra fordíttassék. Ez az illető biztossághoz utasíttatik. Más nap a' só- és vám iránti törvényjavaslat vitatása került elő. Ezen, a' kormánytól eredő javaslat szerint a' só ára alább szállíttatik, névszerint a' konyhasóé fontjától 2½ pengő krajczárra, a' baromsóé pedig másfélpengő krajczárra; az eddigi kiviteli vám megszűnik, igen kevés cikkelyt kivéve, névszerint a' fa, szén, szőr, és nyersbőr kivitelére vetettet. Ellenben az ez által eredendő jövedelmi hiány pótlására a' beviteli vám emeltetik föl, u. m. a' ris és tengeri halaké 50 krajczárról 1 forint 10 krajczárra mázsájától; a' déli gyümölcsök, czukor, kávé és szokottabb fűszereké 1 ft. 20 kr.-ról 3 ft. 20 kr.-ra; a' vászon, gyolcs, posztó, gyapott és selyem áruké 6 for. 40 kr.-ról 10 p. forintra. A' kamara e' határozatokat előlegesen is, mig t. i. az egész javaslat bocsáttatnék szavazat alá, elfogadá. Végül jelenté az előlülő a' kamarának tegnapi zárt ülésben tett abeli határozatát, hogy a' kamara leveltárnoka a' kamarai 's általában országgyűlési irományok kölesönös kicseréltetésök végett más országok követkamaráival közösülésbe léphessen. A' finanszminister kérdésbe voná a' kamarának ezen közösülhetési jusát, 's azt igéré, hogy a' kamara könyvtára a' kormány eszközelete által

mind azon irományokat meg fogja kapni, melyeket az érdeklött határozat czélul vett. Erre a' kamara az érdeklött határozattól elállott.

A' müncheni „politikai ujság“ következő újabb adatokat közöl a' neustadt- 's hambachi történetekről, jun. Sikáról: Minden oda mutat hogy a' kormány erős rendszabási nélkül egy újabb, a' tavalyihoz mindenben hasonló hambachi ünnep vala történendő. Az akkori, most fogságban ülő szónokok (Wirth, Siebenpfeiffer 'stb.) helyett másoknak kell vala érkezniek, mint a' tanuló-csapat megérkezte 's a' tölök Maunheimban elszedett irományok nyilván bizonyítják. Egész vándorcsapatok tértek ismét vissza, midőn a' hambachi várhegyet katonasággal rakva 's Neustadtba szinte tetemes katonaságot hallottak küldetve. Ha a' nevezett várhegy az előestén meg nem rakaték, reggel a' tavalyi zászlókat (a' német-nemzeti háromszíneket) látta volna ott a' kelő nap lobogni; nehány különben is kitűzetett, 's ezeknek kettéje most a' neustadti városházban tartatik, a' többi eltűnt, mielőtt kézre lehetett volna őket keríteni. Mint kolomposok 's fő zajcsinálók leginkább két neustadti, demagogicus gondolkozásáról különben is ismeretes polgár tünteté ki magát; ők kezdék a' hambachi hegyen a' szabadságdalokat énekelni 's midőn az ott álló tiszt nekik az éneklést megtiltotta, ezt felelék: ők nem látják által, miért ne kellene azon dalokat énekelni, azok épen a' mai időkhez illenek; — midőn pedig a' nép felszólított, hogy a' hegyről takarodjék le, egyik közülök így felelt: mi nem megyünk; a' melly polgár e' helyet elhagyja, bűcstelen és gyáva; nem megyünk mert nem akarunk. (Meg kell itt egyébiránt jegyezni azt is, hogy a' hambachi várhegyre minden pünköst hetfőn ki szoktak a' neustadtiak sétálni 's az ünnepet ott beszéd és ital közben tölteni). Csak a' kik jelen voltak képzeltetik azon merész szemtelenséget, mellyel a' kiállított katonaság egész nap gunyoltatott 's ingereltetett. A' Rajnán-tuli vidékekről érkezett katonákat különösen a' legdurvább szitkokkal 's mocskolódásokkal illeték, a' kerületbeli va-

dászosztályt pedig mindenkép csábítgaták, mint földieket hízeltgő barátsággal 's magasztalásokkal édesgeték, állítván, hogy ha majd arra kel a' dolog, ezek bizonyosan ő hozzájok, a' zavargókhoz, állandanak. — Illyes viseletből előre lehetett gyanítani, hogy estve még nagyobb zavarok 's kicsapongások fognak történni. Az első alkalmat az ekkor csakugyan megtörtént vitákra szinte a' katonaság 's más legfőbb személyek ellen szórt szitkok adák 's a' neustadti pórnépnek azon szokott vétke, hogy ha valaki említett csinyja miatt bevitetett, azt erővel akarák kimenteni. Mindenik őrcsapat megtámadtatott 's egyszerre, mintha valaki jelt adott volna, közös lett a' tusakodás. De ez nem tartott soká, fél óra alig telt bele 's már minden utca kitisztult, a' csend helyre állott. Igaz, hogy e' tolokodásban sokan 's kemény ütleteket kaptak, de sebet leginkább csak azok, kik a' városháza előtt egy könnyű-lovas őrcsapatot (patrouille) támadtak meg, hogy az elfogottakat kimentsék. Ugyan itt történt az is, hogy Penner adjunctus, ki egy ismerősének akart védelmére lenni, fehér kalapban, tehát nem formaruhában, meuve a' lépcsőkön, ütést kapott. Kipp nevű mesterlegényen kívül, ki egy őrtől el akará a' fegyvert venni, senki sem halt meg, se' halálosan nem sebesült. A' Hambachnál puskagolyók által megsebesültek mind veszedelmen kívül vannak 's már gyógyulnak. A' könnyen sérültek számát 30tól 100ig különfélekép mondják, minthogy sokan eltitkolják sebeiket nehogy kérdőre vonassanak; de bizonyos, hogy ezek közül is a' legnagyobb rész kék foltoknál egyéb bajt nem vitt haza. Majus 27ike óta (melly nap e' zaj történt) tökéletes csend van Neustadtban, esteli 10 órán túl nem jár senki az utcákon; a' magasztalt (exaltirt) liberalisok ugyan még boszúsan síulik vesztességöket, de a' lakosok legnagyobb része igen szereti, hogy a' zavargók illy jó leczkét kaptak, ezentul legalább békével lesznek. — Egyébiránt e' történet is újabb bizonyosság arra, milly gyönge a' revolutionalis párt, mihelyt komolyan 's keményen száll vele a' kormányhatalom szembe (?) 's a' t.